

КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

13 травня 2010 року

№17(2910)

Шановні науковці-політехніки!

Прійміть щирі вітання з професійним святом – Днем науки!

Це свято органічно увійшло в наше університетське життя, стало днем шанування людей творчої праці, діяльність яких є символом відданості Науці. Без наукової праці, педагога держава не має майбутнього. Їх наполеглива праця множить здобутки у світову скарбницю знань. Ми по праву пишаємося видатними вченими Київської політехніки, які зробили суттєвий внесок у розвиток багатьох галузей науки і промисловості, сприяли прогресу людства. Сучасне покоління науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів університету гідно продовжує славі традиції своїх попередників.

Завдяки вашим зусиллям виконуються важливі для держави держбюджетні та господарські науково-дослідні роботи, здійснюється підготовка висококваліфікованих кадрів, забезпечується міжнародне співробітництво, функціонують інноваційні структури на базі університету: бізнес-інкубатор, технопарк, науковий парк. Прийняття Закону України «Про науковий парк «Київська політехніка», затвердження Статуту НТУУ «КПІ», надання статусу дослідницького університету відкриває нові можливості для проведення плідних наукових досліджень, розробки і реалізації актуальних для української економіки інноваційних проектів.

Ваші знання і досвід, пошук нового і любов до підростаючого покоління є тим підмурком, завдяки якому живе і розвивається українська наука, виховується майбутнє нації, її сила і честь.

Бажаю вам міцного здоров'я, творчого натхнення, життєвої енергії, нових досягнень і щедрих ужиноків на науковій ниві!

М.З.Згуровський, ректор НТУУ «КПІ»

До Дня Перемоги

Урочистості, присвячені 65-річчю перемоги у Великій Вітчизняній війні, в яких взяли участь ветерани КПІ, викладачі, студенти та співробітники НТУУ «КПІ», відбулися 6 травня в залі засідань Вченої ради. Ветеранів привітали перший проректор академік НАНУ Ю.І.Якименко, ветеран Великої Вітчизняної війни, учасник бойових дій, доцент ФЕМ І.І.Клетченков, курсант ВІТІ Максим Ворона, голова громадської організації «Ветеран КПІ» ветеран Збройних сил України Ю.В.Нестеренко. Хвилиною мовчання було вшановано пам'ять полеглих у війні, до пам'ятника студентам, викладачам і співробітникам КПІ, які не повернулися з війни, було покладено квіти. У виступах зазначалося, що нині в університеті працює 32 учасники бойових дій, 61 ветеран – працівник тилу, ратний і трудовий подвиг яких є прикладом для наслідування. На різних посадах сумлінно трудяться В.І.Білокопитов, О.І.Вольвач, Є.А.Павлов, К.Г.Самофалов, М.В.Трихліб та ін.

Силами аматорів ЦКМ для ветеранів було організовано концерт, а потім їх запросили на фронтний обід, де довго-довго тривало спілкування. Покладання квітів від Солом'янської РДА, за участю її голови П.І.Сидорова, до пам'ятника загиблим студентам, викладачам і співробітникам КПІ відбулося 8 травня. Були присутні керівники і співробітники університету, школярі, студенти.

Інф. «КПІ»

Ми йшли до Перемоги, а з нами йшла весна

Таку назву має експозиція, розгорнута в Державному політехнічному музеї Київської політехніки з нагоди 65-річчя перемоги нашого народу у Великій Вітчизняній війні. Вона присвячена всім політехнікам, хто здобував Велику Перемогу. В основу експозиції покладено документи, особисті речі випускників КПІ 1941-1942 рр., фотографії їх традиційних зустрічей, що були надані ними особисто або їх родичами – Б.С.Патона, Є.В.Вакулєнка, Т.П.Волкової, Л.Ю.Гордон, В.М.Зоріна, Н.І.Малахова-Ярмусевич, Ю.П.Слуцького, Г.О.Спину, К.М.Чунгулова, Л.Безіменного, В.Т.Федоренка, М.С.Демченка.

Усього воювало понад 1200 студентів, викладачів та співробітників КПІ, з яких загинули смертю хоробрих понад 165. Після війни повернулися в КПІ майже 700 учасників Великої Вітчизняної війни, зараз в університеті працює близько 100 ветеранів.

На відкритті експозиції 29 квітня завітали випускники КПІ 1941-42 рр., ветерани та співробітники університету, студентська молодь, представники ЗМІ. Ректор НТУУ «КПІ» М.З.Згуровський тепло привітав ветеранів, уклібно подякував за їх ратний бойовий і трудовий подвиг, адже завдяки їм ми нині навчаємося, працюємо, розбудовуємо свою країну. Ветеранів також привітав голова Ради ветеранів університету Ю.В.Нестеренко. Він подякував їм за надані експонати, а співробітникам музею – за велику пошукову роботу.

Випускник 1941 р. Н.І.Малахова-Ярмусевич щиро подякувала керівництву університету за пам'ять про

їхнє покоління, яке зростало разом з державою: пам'ятає роки перших п'ятирічок, страхіття війни та зв'язку мирної праці. «Не можна жити просто так, ми маємо завжди чимось жити, щоби життя мало смак», – закінчила вона.

Випускник 1942 р. В.Т.Федоренко розповів про основні події, які пережив разом з іншими четвертоккурсниками – студентами ТЕФ: початок літа 41-го – практика на великих промислових підприємствах Союзу, кінець червня – повернення в Київ, 11 липня – евакуація до Ташкента (через Самару), вересень – початок занять на 5-му курсі за прискореною програмою, січень 1942-го – вручення дипломів інженерів, призов до армії та направлення в інженерну академію, після закінчення якої військові інженери-механіки працювали на пересувних ремонтних заводах, що переміщалися за фронтом і відновлювали військову техніку. Війну Володимир Тихонович закінчив на Далекому Сході, у 36 років отримав звання інженера-полковника, в армії прослужив 33 роки. Його син Віктор закінчив ТЕФ у 1975 р.

Є.І.Спину (дружина професора КПІ Г.Спину) поділилася спогадами про свого чоловіка, з яким прожила 56 років. Вона згадує, що почуття патріотизму в її ровесників було природним, за покликом душі. Приміром, поранені в госпіталах, де вона працювала медсестрою, просили про дострокову виписку, щоб встигнути повернутися у свої частини до їх передислокації і продовжувати громити ненависного ворога. Своєю розповіддю про роки війни поділилася і випускниця механічного факультету 1942 р. М.С.Демченко. Було зачитано лист

та від випускників, які нині проживають у США й Канаді, підтримують зв'язки з батьківщиною та надали експонати для музею. Це Л.Штейнберг та І.Мороз, Н.Бейгельман, М.Перепечай, М.Зельдіс, А.Явлинський.

Голова Студради Олег Десятов запевнив ветеранів, що вони є прикладом для наслідування молоддю, надихають її на звершення і нові досягнення. Пісні воєнних років для ветеранів виконали учасники вокальної студії ЦКМ Юрій Попадюха (до речі, учасник бойових дій) та Надія Фесенко.

Після урочистого перерізання стрічки на вході до зали музею учасники зустрічі оглянули нову експозицію, пояснення давала директор ДПМ Н.С.Писаревська. Ветерани з хвилюванням знаходили себе на фото, згадували друзів і події давно минулих днів. Хвилювання передалося всім присутнім.

В експозиції представлені архівні документи – накази 1936 року про зарахування студентами Київського індустріального інституту, документи 1941 року про призначення на роботу випускників КПІ, направлення Бориса Патона по Наркомату суднобудівної промисловості на завод №190 в м. Сорново інженером цеху з окладом 600 рублів.

З початком війни добровольцями на фронт пішли 119 учорашніх студентів, випускників 1941-

42 рр., 93 з них закінчили війну офіцерами. Усі вони нагороджені багатьма орденами і медалями за ратний подвиг і працю. Відомо, що з випускників 1941-42 рр. на теренах Радянського Союзу і Європи загинуло 68 осіб, а ті, хто залишився живий, протягом багатьох років, починаючи з червня 1966 року, через кожні 5 років, наприкінці червня зустрічалися в КПІ, приїжджаючи з усіх кінців СРСР та багатьох куточків світу. В музейних вітринах представлено їх воєнний та повоєнний період життя, а також матеріали їх наставників, викладачів КПІ, хто виховував це мужнє покоління, давав їм знання, в т.ч. В.В.Огієвського, В.А.Зморевича.

Серед випускників 1941-1942 років шість лауреатів Ленінських премій, одинадять – лауреатів Державних премій, п'ять – генералів і адміралів, академік АН СРСР, президент НАНУ – Б.С.Патон, академік НАН України – О.О.Кремньов, вісімнадцять докторів технічних наук, багато кандидатів наук, члени Спілки письменників України тощо.

Експозиція розповідає і про внесок київських політехніків передвоєнних років, їх конструкторські та інженерні досягнення, які дозволили створити нові зразки техніки, що наблизили наш народ до перемоги. Це Євген Патон, Олександр Мікулин, Михайло Дронг, Лев Люльєв, Олександр Байбаков, Лев Горлицький, Дмитро Лоренцо та ін. Пошукова робота триває, експозиція буде поповнюватися.

Н.Вдовенко

Н.І.Малахова-Ярмусевич

М.С.Демченко

Є.І.Спину

Виступає В.Т.Федоренко

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 **До Дня Перемоги**

2 **М.Ю.Ільченко про вдосконалення наукової діяльності**

.....
3 **Результати атестації**

.....
4 **Першотравень на Шулявці**

.....
4 **Увага, конкурс!**

.....
Королева КПІ –2010

.....
Табір КПІ біля Говерли

Україна – держава з високим рівнем освіти й науки. У третю суботу травня в нашій країні відзначається професійне свято – День науки. У цей день шануються наукові традиції, досягнення вчених, якими ми по праву пишаємося і на які покладаємо великі сподівання.

Про вдосконалення наукової та інноваційної діяльності в університеті розмовляємо з проректором з наукової роботи М.Ю. Ільченко.

– Як мають працювати науково-педагогічні працівники НТУУ «КПІ» для забезпечення відповідності НТУУ «КПІ» статусу дослідницького університету?

– Кабінет Міністрів України Постановою від 17.02.2010 р. № 163 затвердив Положення про дослідницький університет, що передбачає крім відповідних преференцій також і посилення вимог до наукової складової діяльності університету. Серед критеріїв дослідницького університету, зокрема, є: підготовка визначеної кількості наукових кадрів вищої кваліфікації; 50 докторських і 300 кандидатських дисертацій за останні 5 років, отримання не менше 50 патентів і ліцензій за ті ж п'ять років; опублікування в середньому протягом року не менше 150 статей у фахових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних (Web of Science, SCOPUS) тощо.

Нормативними документами про освіту передбачено до 40% (620 годин) робочого часу, з 1548 загальних годин, спрямовувати на здійснення наукової роботи. У цей час науково-педагогічний працівник (залежно від посади, вченого звання та наукового ступеня) зобов'язаний виконувати та звітувати за запланованими науковими дослідженнями: участь у науково-дослідних та дослідно-конструкторських роботах; підготовку наукових дисертацій та монографій, підручників, навчальних посібників тощо; написання наукових статей, що входять до фахових видань та міжнародних наукометричних баз даних; підготовку та отримання охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності; участь у наукових та науково-техніч-

Наукові будні дослідницького університету

Проректор М.Ю.Ільченко про вдосконалення наукової та інноваційної діяльності

них конференціях, конгресах, симпозиумах; керівництво науковою роботою студентів з підготовкою наукових статей, доповідей, конференцій, конкурсних робіт, заявок на видачу охоронних документів; виконання НДР, теми яких затвержені радами факультетів та інститутів тощо.

Для забезпечення відповідності НТУУ «КПІ» статусу дослідницького університету згідно з рішеннями Вченої ради університету від 12 квітня цього року з нового навчального року будуть упроваджені нормативи робочого навантаження викладачів із урахуванням усіх форм виконуваної ними наукової роботи, а також передбачено щорічне звітування науково-педагогічного працівника на засіданні кафедри про відповідність виконання наукової роботи індивідуальному плану та ін.

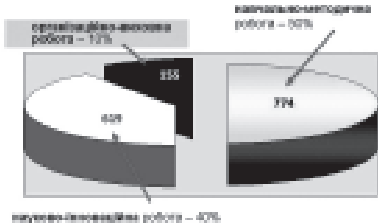
– Кілька років тому було запроваджено університетський конкурс «Викладач-дослідник» та «Молодий викладач-дослідник». Чи потребує вдосконалення Положення про конкурс?

– Вченою радою університету 18 січня 2010 р. було прийнято рішення щодо доцільності удосконалення Положення про проведення конкурсу. З ним можна ознайомитися на сайті департаменту науки та інноватики. Серед іншого запропоновано в межах конкурсу започаткувати номінацію «Лідер року» для науково-педагогічних працівників, які за окремими показниками мали вагомий результат, але не ввійшли до числа переможців. У цій номінації будуть визначатися лідери: з обсягів виконуваної тематики, з інноваційної діяльності, з підготовки наукових кадрів, з наукових досягнень студентів, з міжнародного визнання публікацій. Переможцям видаватимуться дипломи та буде встановлено надбавку до зарплатної плати.

– Поінформуйте, будь ласка, про вимоги до наукових фахових видань, що видаються навчально-науковими підрозділами НТУУ «КПІ».

– У НТУУ «КПІ» сьогодні випускається 32 наукових періодичних видання. Критеріями дослідницького університету передбачено не менше 10 видань, що входять до переліку, затвердженого ВАК України. У зв'язку з участю КПІ у світовому рейтингу ми маємо потурбуватися про відповідність наших журналів критеріям участі в міжнародних наукометричних базах даних, зокрема Scopus, Web of Sciences та ін.

Нормативне навантаження науково-педагогічних працівників

Для підвищення рейтингу (імпаکت-фактору) наукових видань, що видаються інститутами і факультетами університету, журнали, збірники наукових праць повинні мати: свідоцтво про державну реєстрацію; можливість видання кількома мовами (українською, російською, англійською); загальнодержавну і/або зарубіжну сферу розповсюдження; тематичну спрямованість у певній галузі науки; у складі редакційної колегії повинно бути не менше трьох докторів наук відповідної галузі – штатних співробітників університету; склад редакційної колегії повинен бути інтернаціональним – за участю представників наукових установ країн СНД та інших країн світу; редактором (головним редактором) повинен бути штатний співробітник університету; друкуватися видання повинно за рекомендацією Вченої ради університету; мати стабільну періодичність (не менше одного разу на рік) та тираж не менше 100 примірників; обов'язково роз-

силатися до бібліотек України, перелік яких визначено ВАК України; електронна версія має розміщуватися на порталі наукової періодици України <http://www.nbuv.gov.ua/portal/наукове> фахове видання. Наголосимо, що участь наших журналів у міжнародних наукометричних базах можлива лише за умови їх відповідності таким додатковим вимогам:

– періодичне видання повинно мати інтернет-сторінку, де опубліковано склад редакційної колегії та зміст номерів журналу (реферативно-бібліографічний опис статей) за три роки українською, російською та англійською мовами;

– англійську назву журналу (зарєєстровану) на обкладинці поряд з українською назвою;

– періодичне видання повинно забезпечувати систематичну публікацію реферативно-бібліографічних описів статей англійською мовою. Багато мати забезпечений доступ до певного тексту статей (як опцію);

– наукові публікації періодичного видання повинні проходити незалежне зовнішнє рецензування.

– Будь ласка, кілька слів про інноваційну діяльність університету.

– Відрадно, що окремими факультетами – ВПІ, ІХФ, ФЕЛ, ТЕФ, ФЕА, ФІОТ – уже розпочато виконання проєктів наукового парку «Київська політехніка» із залученням магістрантів. Заслуговує на увагу і підтримку ініціатива профспілкового комітету студентів щодо створення спільно із науковим парком «Київська політехніка» Інкубатора інноваційних студентських ідей.

Інноваційна діяльність неможлива без створення нової інтелектуальної власності. За три місяці 2010 р. отримано 76 патентів України (з них 3 на винаходи), подано 43 заявки (5 на винаходи). З отриманих патентів у 71 брали участь студенти й аспіранти. Плануємо організувати щорічний конкурс «Винахід року». Важливим аспектом інноваційної діяльності є його на-

вчальна складова. Мова йде про необхідність удосконалення викладання навчальних дисциплін з патентознавства та авторського права, основ наукових досліджень та технічної творчості тощо. В цілому креативна складова навчального процесу має бути підсилена.

Спільно з департаментом міжнародного співробітництва організовано зустрічі з фахівцями США, УНТЦ, міжнародної корпорації IBM, Джеренал Моторз, Samsung з проблем у інноваційній діяльності, комерціалізації результатів інтелектуальної праці тощо.

– Становленню наукових кадрів у НТУУ «КПІ» завжди приділялася належна увага. Що Ви можете нині розповісти про підготовку кадрів?

– У 1-му кварталі 2010 р. не оголошено до захисту жодної докторської дисертації, тож у педагогічних колективах потрібно створити атмосферу абсолютного сприяння тим викладачам і науковцям, які завершують роботу над докторськими.

У квітні-травні 109 аспірантів університету звітують у рамках весняної атестації про хід виконання індивідуального плану роботи. За півроку до закінчення аспірантури затверджується календарний план завершення дисертаційної роботи, визначається можливе місце працевлаштування випускника, насамперед на педагогічну та наукову роботу в нашому університеті. Підсумки атестації випускників та пропозиції щодо їх працевлаштування кафедри та наукові підрозділи мають подати до 1 червня 2010 р.

– Ми торкнулися багатьох важливих тем. А яке із завдань Ви вважаєте першочерговим?

– Щойно оголошено конкурс нових держбюджетних робіт на 2011 рік. Наше завдання – підготувати запити на нові теми з урахуванням підвищених вимог до них, зокрема в частині очікуваних науково-технічних результатів, за якими буде прийматися рішення експертними радами міністерства щодо включення або відхилення фінансування нових тем.

Підготувала Н.Вдовенко

Результати першої весняної атестації

Цього навчального року перша атестація весінного семестру була проведена в період з 05 по 09 квітня. Відповідно до звітів факультетів та інститутів університету в ній взяли участь 12763 студенти перших трьох курсів, з яких 5264 (41,2%) атестовані з усіх дисциплін, що є найнижчим показником успішності за останні три роки.

Найкращих результатів веред студентів, атестованих з усіх дисциплін, у поточній атестації досягли ІСЗЗІ (78,7%), ФЛ (68,4%), ФММ (62,6%).

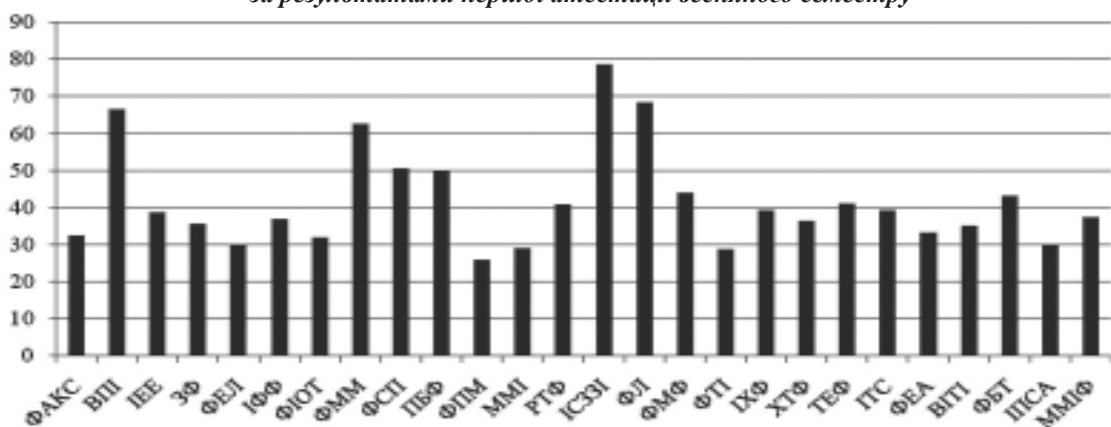
Кількість студентів, неатестованих з усіх дисциплін, порівняно з минулим роком збільшилась удвічі і складає 0,32% або 41 особу проти 24 торік. На 13 факультетах (ВПІ, ІЕЕ, ЗФ, ІФФ, ФММ, ФСП, ФІМ, ММІ, ІСЗЗІ, ФТІ, ІТС, ФЕА, ФБТ) студентів, які неатестовані з усіх дисциплін, взагалі немає.

Насторожує кількість студентів, які неатестовані з трьох і більше дисциплін. Вони складають від 33,62% (ВПІ), 30,28% (ППСА), 32,21% (ХТФ), до 8,0% (ВІП). В середньому по університету цей показник становить 22,15% (2827 студентів), що на 1,77% більше, ніж минулого року.

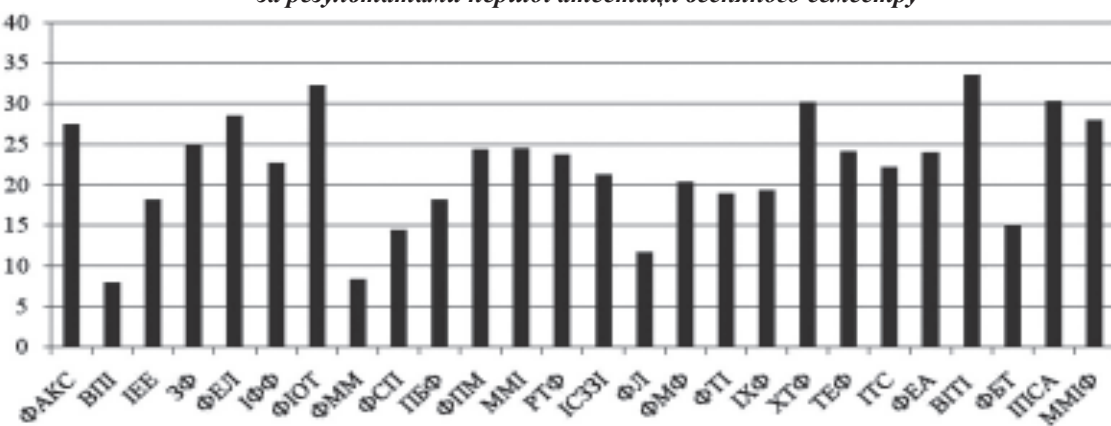
Зважаючи на результати атестації, студентам університету слід критично оцінити індивідуальні показники навчання. У НТУУ «КПІ» традиційно високі вимоги до поточних здобутків студентів у навчальному процесі. Високий рівень викладачів до виконання студентами графіку навчального процесу має об'єктивне підґрунтя – студенти повинні систематично навчатись і поступово підвищувати якість свого навчання. Крім того, систематичне навчання дозволяє студентам своєчасно підготуватись до складання сесій і отримання дипломів.

Інф. департаменту навчально-виховної роботи

Відносна кількість студентів, атестованих з усіх дисциплін за результатами першої атестації весняного семестру

Відносна кількість студентів, неатестованих з трьох і більше дисциплін за результатами першої атестації весняного семестру

Конкурс молодих енергетиків

Рада старіших енергетиків України (РСЕУ) щорічно проводить Всеукраїнський молодіжний енергетичний конкурс, мета якого – широкое залучення майбутніх енергетиків до вирішення проблем паливно-енергетичного комплексу (ПЕК); підвищення техніко-економічних показників роботи ТЕС, АЕС та інших енергетичних об'єктів, покращення екологічних показників електростанцій, впровадження нових енергозберігаючих технологій; розробки пропозицій щодо виконання стратегії розвитку енергетики України.

23 березня 2010 року в залі засідань Вченої ради НТУУ «КПІ» було проведено урочисте оголошення результатів конкурсу 2009 року. Переможців привітали голова РСЕУ, заслужений енергетик України та СНД, почесний академік Української академії наук Є.І.Чулков, проректор НТУУ «КПІ» д.т.н. Г.Б.Варламов, декан ТЕФ проф. д.т.н. Є.М.Письменний. Висновки експертної комісії щодо присудження призових місць конкурсу оголосила д.т.н., проф. ТЕФ Л.О.Кесова. Грамоти та подарунки від РСЕУ переможцям конкурсу вручили Є.І.Чулков та З.П.Томаш.

Серед учасників від НТУУ «КПІ» призові місця здобули:

І місце: М.М.Моцар – студент 5-го курсу ТЕФ; Ю.В.Хомич – студентка 1-го курсу ТЕФ; О.М.Шевченко – асп. каф. ТЕ ІЕЕ; І.О.Матвійко – студентка 6-го курсу ІЕЕ; Ю.А.Михтонюк – студентка 6-го курсу ТЕФ; К.О.Тарасевич і Б.М.Перев'язко – студенти 4-го курсу ТЕФ; Д.О.Кузьменко – студент 5-го курсу ТЕФ.

ІІ місце: Н.А.Буяк – аспірантка каф. ТЕ ІЕЕ; К.В.Іщенко – студентка 4-го курсу ІЕЕ;

Є.С.Алексєй – стаж.-досл. каф. АЕС та ІТФ ТЕФ; О.М.Михайленко – студент ТЕФ; М.М.Моцар – студентка 4-го курсу ММІ.

ІІІ місце: І.І.Гусєва – аспірантка каф. АПЕП ТЕФ; Є.О.Закладний – асп. каф. електропостачання ІЕЕ; О.М.Козуб, Є.А.Ячник – аспіранти каф. АУЕК ІЕЕ; А.Ю.Рачинський – студент 5-го курсу ТЕФ; В.В.Ількович – магістрант ТЕФ; І.О.Крот і С.О.Нагорна – студенти ІЕЕ; Р.І.Гудов – студент 5-го курсу ТЕФ.

На завершення було оголошено про відкриття наступного, IX складний конкурс «Молодь – енергетиці України: 2010». До участі в конкурсі допускаються представники енергетичних підприємств і енергокомпаній, інститутів та науково-дослідних організацій електроенергетичної галузі, НАН України, технічних коледжів, ВНЗ (віком – до 35 років).

Конкурсні роботи, виконані українською або російською мовами, приймаються в паперовому вигляді (1 екз.) до 22 грудня 2010 р. Обсяг друкованої роботи 20-30 с. Конкурсні роботи та анкету учасника надсилати за адресою: 01032, м. Київ, вул. Комінтерна, 27, к.414, ОГ РСЕУ, з поміткою «Конкурс «Молодь – енергетиці України-2010». Контактний тел./ф 239-45-22, e-mail: rseu@energy.gov.ua або НТУУ «КПІ», корп. 5, кім. 200, тел./ф 454-96-21.

Л.О.Кесова, О.М.Шевченко

Виступ Є.І.Чулкова

Шулявка, яка понад 100 років тому дала прихисток НТУУ «КПІ», має давню і цікаву історію – перші літописні згадки про цю місцевість сягають XII століття. Не дивно тому, що з нею пов'язані численні київські перекази і традиції. Однією з таких традицій є відзначення дня першого травня. Йдеться не про першотравневі «демонстрації трудящих» часів Радянської влади. І не про робітничі «маївки» дожовтневого періоду XX століття, які часто-густо були сполучені з небезпечною для учасників. Мова – про вшанування останнього місяця весни, яке влаштовували колись кияни на зелених околицях нашого міста.

Традиція ця прийшла в Україну з Заходу. Там культ доброї богині землі й плодючості стародавніх латинян Майї (або, інакше, Майести), на честь якої було навіть названо останній весняний місяць, разом з римськими легіонерами завоював усю Європу. З часом звичай травневих розваг і гулянь у лісах та галях, чудернацькі та водночас поетичні обряди з використанням свіжих квітів і зелених гілок дерев став своїм не лише для уродженців теплих країн Середземномор'я, але й для

Першотравень на Шулявці

жителів суворих скель Скандинавського півострова.

Яскраві церемонії зустрічі весни існували колись і у стародавніх слов'ян, тому іноземне свято, завезене в країну разом з латинськими вченими книжками й звичаями, знайшло собі прихильників спочатку серед тих, кому ці книги призначалися, тобто спудеїв (студентів, висловлюючись сучасною мовою) і бурсаків, а згодом – і серед міського населення, передусім, освіченого.

У Києві традиція «маївки» виникла за часів Гетьманщини. Вона швидко прижилася й, понад те, побутувала в середовищі учнівської молоді і мешканців міста навіть після занепаду Києво-Могилянської академії. Проте в усталених формах це свято відзначалося саме спудеями Академії, яких на початку травня навіть звільняли від навчання і відпускали на «рекреації». Рекреації (від латинського «відпочинок») відбувалися в травні тричі: першого числа, п'ятнадцятого і тридцятого. Але головним святом була все ж таки «маївка». До речі, саме слово «маї»

і похідне від нього «маївка» були тоді звичними для українців і часто зустрічалися в літературі (сучасні слов'янські назви місяців, запозичені з народних говірок, стали для української мови нормативними значно пізніше). Проводилися «маївки» спочатку на горі Скавика, більш відомій як Щекавиця, а після того як Щекавиця відійшла під міське кладовище, а на Шулявщині було споруджено митрополичу дачу – в Шулявщинському гаї на берегах Либіді.

До травневих рекреацій Академія ретельно готувалася: викладач поезії мусив щороку написати для них комедію або трагедію, а решта навчителів – скласти діалоги. Все це спудеї розучували і згодом розігрували перед запрошеними на свято професорами, префектом і ректором Академії та Київським митрополитом.

У святкуваннях брали участь також губернатор, вікарій та «сторонні любителі наук», чи, простіше кажучи, київські міщани. Цих останніх «любителів наук», до речі, спудеї приймали до свого гурту лише за «подаєння» на славу і розвиток «премудрості научної». Йшлося зазвичай про барило пива або меду вареного; могли також бути, як писав відомий дос-

лідник українських звичаїв Олекса Воропай, «смалений кабан, бодня сала, свіжі паляниці та інші того ж роду докази прихильності до науки».

Невід'ємною частиною святкувань були музичні номери, адже викладання музики і співів стояло в Академії на дуже високому рівні.

Але, все ж таки, найголовнішою принадою свята був, звичайно, відпочинок від нелегкого повсякденного навчання і веселі розваги з м'ячем, кеглями і співами кантів.

Свято першого травня настільки прижилося, що відзначали його на Шулявці після занепаду академії ще багато років. Збереглися свідчення про те, що ще наприкінці XIX століття кожного першого травня кияни з їжджалися на зелені горби Шулявських дач і влаштовували там веселі (іноді, як зазначали сучасники, навіть занадто веселі аж до непристойності) пікніки. Втім, за кілька років ця територія поступово перетворилася на район промислової забудови і дачі одна по одній зникли, надовго залишивши по собі лише дивні для заводської околиці назви вулиць – «Перша дачна лінія», «Друга дачна лінія» і так далі. Переіменували їх уже в шістдесяті роки XX століття.

Дмитро Стефанович

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення посад доцентів (доктор наук, кандидат наук, доцент), старших викладачів (кандидат наук), викладачів, асистентів, які будуть вакантні з 01 вересня 2010 року, по інститутах, факультетах, кафедрах:

Фізико-технічний інститут
Кафедра інформаційної безпеки
доцентів – 1
Кафедра прикладної фізики
ст. викладачів – 1
Інститут прикладного системного аналізу
Кафедра математичних методів системного аналізу
доцентів – 4
Кафедра системного проектування
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
Механіко-машинобудівний інститут
Кафедра динаміки і міцності машин та опору матеріалів
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
асистентів – 1
Кафедра технології машинобудування
ст. викладачів – 1
Кафедра лазерної техніки та фізико-технічних технологій
доцентів – 1
Кафедра прикладної механіки
ст. викладачів – 1
Кафедра прикладної гідроаеромеханіки і механотроніки
асистентів – 1
Кафедра інтегрованих технологій машинобудування
доцентів – 1
Інститут енергозбереження та енергоменеджменту
Кафедра електромеханічного обладнання енергоємних виробництв
доцентів – 1
Кафедра інженерної екології
доцентів – 1
асистентів – 1
Кафедра геобудівництва та гірничих технологій
доцентів – 1
Кафедра охорони праці, промислової та цивільної безпеки
доцентів – 1
Видавничо-поліграфічний інститут
Кафедра видавничої справи та редагування
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
Кафедра графіки
ст. викладачів – 2
Кафедра організації видавничої справи, поліграфії та книгорозповсюдження
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
асистентів – 1
Кафедра репрографії
доцентів – 1
ст. викладачів – 2
Кафедра технології поліграфічного виробництва
ст. викладачів – 1
асистентів – 1
Фізико-математичний факультет
Кафедра нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
Кафедра диференціальних рівнянь
доцентів – 1
Кафедра математичного аналізу та теорії ймовірностей
доцентів – 1
Кафедра математичної фізики
доцентів – 4
ст. викладачів – 1
Кафедра загальної фізики та фізики твердого тіла
ст. викладачів – 1
Кафедра загальної та експериментальної фізики
ст. викладачів – 1
Факультет прикладної математики
Кафедра спеціалізованих комп'ютерних систем
доцентів – 4
Кафедра прикладної математики
доцентів – 1
Хіміко-технологічний факультет
Кафедра загальної та неорганічної хімії
доцентів – 1

Кафедра хімічної технології композиційних матеріалів
доцентів – 1
асистентів – 1
Кафедра фізичної хімії
доцентів – 1
Факультет електроенергетичної та автоматичної електротехніки
Кафедра теоретичної електротехніки
доцентів – 1
ст. викладачів – 2
Кафедра електричних мереж і систем
доцентів – 1
Кафедра електромеханіки
ст. викладачів – 1
Кафедра автоматизації електромеханічних систем та електроприводу
ст. викладачів – 1
Факультет біотехнології і біотехніки
Кафедра екобіотехнології та біоенергетики
ст. викладачів – 1
Міжуніверситетський медико-інженерний факультет
Кафедра теорії та методики фізичного виховання
ст. викладачів – 2
Кафедра фізичного виховання
ст. викладачів – 2
Кафедра спортивного вдосконалення
ст. викладачів – 3
Кафедра фізичної реабілітації
ст. викладачів – 1
ст. викладачів – 1
Прикладобудівний факультет
Кафедра оптичних та оптико-електронних приладів
доцентів – 2
Кафедра наукових, аналітичних та екологічних приладів і систем
доцентів – 2
Кафедра приладів і систем неруйнівного контролю
доцентів – 1
Кафедра виробництва приладів
доцентів – 1
асистентів – 1
Кафедра приладобудування
асистентів – 1
Теплоенергетичний факультет
Кафедра автоматизації проектування енергетичних процесів і систем
ст. викладачів – 2
Кафедра атомних електричних станцій та інженерної теплофізики
доцентів – 1
Кафедра автоматизації теплоенергетичних процесів
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
Кафедра теплоенергетичних установок теплових та атомних електричних станцій
доцентів – 1
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра обчислювальної техніки
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
асистентів – 1
Кафедра автоматизованих систем обробки інформації і управління
асистентів – 1
Кафедра автоматизації та управління в технічних системах
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
Факультет електроніки
Кафедра мікроелектроніки
доцентів – 2
Кафедра промислової електроніки
доцентів – 2
Кафедра електронних приладів і пристроїв
ст. викладачів – 1
Кафедра фізичної та біомедичної електроніки
доцентів – 1
асистентів – 1
Кафедра конструювання електронно-обчислювальної апаратури
доцентів – 2
асистентів – 2

Кафедра звукотехніки та реєстрації інформації
ст. викладачів – 1
асистентів – 1
Кафедра акустики та акустоелектроніки
асистентів – 1
Радіотехнічний факультет
Кафедра теоретичних основ радіотехніки
доцентів – 1
Кафедра радіоприймання та оброблення сигналів
ст. викладачів – 2
асистентів – 1
Кафедра радіотехнічних пристроїв та систем
асистентів – 3
Кафедра радіоконструювання та виробництва радіоапаратури
асистентів – 1
Факультет авіаційних і космічних систем
Кафедра теоретичної механіки
доцентів – 3
Кафедра інформаційно-виміральної техніки
ст. викладачів – 1
Інженерно-фізичний факультет
Кафедра фізики металів
доцентів – 1
Кафедра металознавства та термічної обробки
асистентів – 2
Кафедра високотемпературних матеріалів і порошкової металургії
доцентів – 1
Кафедра ливарного виробництва чорних і кольорових металів
доцентів – 1
Інженерно-хімічний факультет
Кафедра автоматизації хімічних виробництв
ст. викладачів – 1
асистентів – 1
Кафедра машин та апаратів хімічних і нафтопереробних виробництв
ст. викладачів – 1
Кафедра хімічного, полімерного та силікатного машинобудування
доцентів – 1
Зварювальний факультет
Кафедра інженерії поверхні
доцентів – 1
асистентів – 1
Кафедра зварювального виробництва
доцентів – 2
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра промислового маркетингу
доцентів – 2
Кафедра математичного моделювання економічних систем
доцентів – 2
Кафедра менеджменту
доцентів – 1
Кафедра теоретичної та прикладної економіки
доцентів – 1
Факультет соціології і права
Кафедра теорії права і держави
ст. викладачів – 1
Кафедра інформаційного та підприємницького права
ст. викладачів – 1
Кафедра адміністративного, фінансового та господарського права
доцентів – 1
Кафедра політології, соціології та соціальної роботи
доцентів – 2
Кафедра історії
доцентів – 1
Кафедра філософії
доцентів – 2
ст. викладачів – 1
ст. викладачів – 3
Кафедра психології і педагогіки
ст. викладачів – 2
асистентів – 1
Факультет лінгвістики
Кафедра української мови, літератури та культури
ст. викладачів – 1
ст. викладачів – 1
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови
ст. викладачів – 1
ст. викладачів – 1

Кафедра англійської мови технічного спрямування №1
викладачів – 3
Кафедра англійської мови технічного спрямування №2
викладачів – 5
Кафедра англійської мови гуманітарного спрямування №3
ст. викладачів – 3
на заміщення вакантних посад доцентів (доктор наук, кандидат наук, доцент), старших викладачів (кандидат наук), викладачів по інститутах, факультетах, кафедрах:
Інститут енергозбереження та енергоменеджменту
Кафедра автоматизації управління електротехнічними комплексами
ст. викладачів – 1
Видавничо-поліграфічний інститут
Кафедра технології поліграфічного виробництва
ст. викладачів – 1
Теплоенергетичний факультет
Кафедра атомних електричних станцій і інженерної теплофізики
ст. викладачів – 1
Кафедра теоретичної та промислової теплофізики
ст. викладачів – 1
Інженерно-хімічний факультет
Кафедра хімічного, полімерного та силікатного машинобудування
доцентів – 1
Кафедра екології та технології рослинних полімерів
доцентів – 2
ст. викладачів – 1
Факультет біотехнології і біотехніки
Кафедра промислової біотехнології
ст. викладачів – 1
Факультет електроенергетичної та автоматичної електротехніки
Кафедра автоматизації електромеханічних систем та електроприводу
ст. викладачів – 1
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра менеджменту
доцентів – 1
Кафедра економіки і підприємництва
ст. викладачів – 1
Факультет лінгвістики
Кафедра англійської мови технічного спрямування №1
доцентів – 1
Кафедра англійської мови технічного спрямування №2
доцентів – 1
Кафедра англійської мови гуманітарного спрямування №3
викладачів – 1
на заміщення посад доцента (доктор наук, кандидат наук, доцент), старших викладачів (кандидат наук), викладачів, асистентів, тимчасово зайнятих до проведення конкурсу, по інституту, факультетах, кафедрах:
Інститут енергозбереження та енергоменеджменту
Кафедра електропостачання
ст. викладачів – 1
асистентів – 2
Теплоенергетичний факультет
Кафедра атомних електричних станцій і інженерної теплофізики
асистентів – 1
Інженерно-фізичний факультет
Кафедра високотемпературних матеріалів і порошкової металургії
ст. викладачів – 1
Кафедра ливарного виробництва чорних і кольорових металів
асистентів – 1
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва
ст. викладачів – 1
Факультет соціології і права
Кафедра політології, соціології та соціальної роботи
доцентів – 1
ст. викладачів – 1
ст. викладачів – 1
Кафедра психології і педагогіки
викладачів – 2

Термін подання документів – місяць від дня опублікування оголошення. Адреса: 03056, Київ-56, проспект Перемоги, 37, відділ кадрів, кімната 114.

16 квітня на сцені ЦКМ КПІ відбувся конкурс «Королева КПІ». Як і завжди, він подарував глядачам незліченну кількість позитивних емоцій та радісний настрій, а ось учасниці були сповнені хвилювання за свій виступ та сподівань на майбутню перемогу.

Чарівне свято краси розпочалося з міні-параду дівчаток-барабанщиць, за яким слідувало «цукрове дефіле», під час якого учасниці вийшли на сцену у стилі яскравих кольорових солодоців. А потім почалося знайомство з конкурсантками в уже звичному для таких конкурсів форматі відеоролика. Темою для короткометражок став девіз «Я – кінозірка», що спонукає дівчат звертатись за ідеями до кінообразів.

Стати сором'язливим і кумедним Чарлі Чапліном вдалося Яні Хащеваській (ФЕЛ), модницею-економістом уявила себе Тетяна Сахно (ФМФ), чарівною танцівницею з індійського фільму, яка упізнала свого брата у виголупленому викладачі, стала Наталія Гавалешко (ІФФ), містичною тасманицею була оповита Анастасія Трофімчук (ФСП), у ролі Рокі Бальбоа спробувала себе Катерина Жукова (ФЕА), жартівливу історію у короткометражці «Непередбачувані» розповіла Світла-

Королева КПІ-2010

Королева КПІ – Ірина Науменко

на Мазур (РТФ), інопланетною гостею з планети Пандора постанала Ксенія Сорока (ММІФ), ліричну героїню зіграла Анастасія Рубцова (ФММ). «Шукайте жінку» – без цього образу не може обійтись жоден конкурс краси, його використала, щоб представити себе глядачам, Людмила Афанасєва (ТЕФ), палкою автомобілісткою показала себе Анастасія Заруцька (ІТС), тасманицю і гнучкою жінкою-кішкою стала Майя Натіна (ХТФ), про здобуття «Оскару» мріялося Анастасії Пивовар (ВПІ), королевою рок-н-ролу відчула себе Ірина Науменко (ФБТ), гострі леза у своїй візитівці використала Надія Батрак (ІЕЕ), суперблондинкою стала Дар'я Дарма (ІПСА), а героїчно рятувати корону спробувала Наталя Рубцова (ФЛ). Драматичну історію актриси розповіла Ірина Луценко (ІХФ), сторінки старого кіно перед глядачами перегорнула Інна Булік (ПБФ), на фоні великогабаритних верстатів-трансформерів відтанцювала Аліна Шандур (ММІ), звичайний день дівчини-програміста відтворила Інна Лазарева (ФІОТ), а дівчиною з «5 елементу» спробувала стати Анна Герик (ФТІ).

Сюрпризом для дівчат-учасниць виявився інтелектуальний конкурс, хоча був він швидше розважально-ігровий, аніж інтелектуальний – конкурсантки відповідали на жаргівливі питання і вгадували пісні за мелодіями. Ну і як же без конкурсу купальників! Цьогоріч вони були в'язані, і робили дівочі фігурки незрівнянно гарними. Безперечно, що не обійшлося і без танцювального конкурсу, в якому конкурсантки під час танцю

Дефіле у вечірніх сукнях

розгорнули ніжно-рожеві крильця і немов злетіли чарівними метеликами. Завершувало конкурсну програму дефіле у вечірніх сукнях.

Компетентне журі у складі муніципального Містера КПІ Олександра Дубовика та Королеви КПІ Марії Стюпіної, Містера Варшавської полі-

техніки Акселя Делплевського та Міс Варшавської політехніки Моніки Плоховської, організаторів та спонсорів конкурсу на чолі з проректором з навчально-виховної роботи Г.Б.Варламовим визначило переможців.

Ними стали: Міс Елегантність – Дар'я Дарма (ІПСА), Міс Шарм – Яна Хащеваська (ФЕЛ), Міс Стиль – Наталя Рубцова (ФЛ), Міс Грація – Анастасія Заруцька (ІТС), Міс Кмітливості – Анна Герик (ФТІ), Міс Артистичності – Анастасія Рубцова (ФММ), Міс Кінозірка – Ксенія Сорока (ММІФ), Міс Інтернет – Інна Булік (ПБФ), Міс Глядацьких симпатій – Надія Батрак (ІЕЕ), а Королевою КПІ-2010 стала Ірина Науменко (ФБТ).

Щороку «Королева КПІ» готує для своїх глядачів щось нове, нестандартне, вражаючи студентство сценарними та режисерськими вигадками. З нетерпінням чекаємо наступного конкурсу, щоб пооболівати за своїх учасниць та отримати весняний заряд позитиву.

Валерія Добровечір

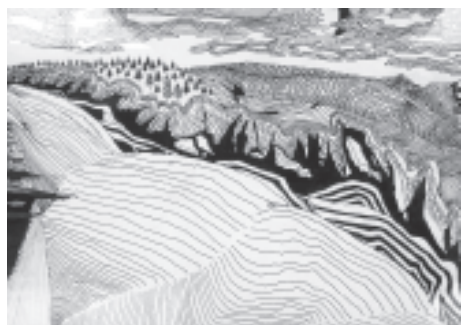
Конкурс купальників

«Цукрове дефіле»

Цей кольоровий чорно-білий світ

У ЦКМ КПІ з 9 до 25 квітня багатьом КПІшникам (і не тільки!) пощастило милуватися картинами випускника нашого університету художника-графіка Олексія Шеляга. Понад 15 років тому молодий художник почав пошук власного художнього напрямку, що найбільше відображає його бачення

Долина

світу. Бездонна фантазія художника не дозволяє зупинятися, і картини художника перманентно дорослішають і змінюють настрій разом з автором.

Світ контрастів вельми приваблює художника. Специфічним поєднанням чорного та білого у своїх роботах митець демонструє своє бачення полярного світу, в якому живе, – місце в ньому світла і темряви, доброго та злого. У кожній речі своя сутність, і кожна з них має своє – чорне чи біле – забарвлення. Навіть вітер, виявляється, не прозорий, а чорно-білий, як і все навколо.

«Роботи Олексія не нагадують ніякі інші», – вважає мати Олексія і викладач КПІ Ольга Олександрівна Лебедева. Особливу індивідуальність сина Ольга Олександрівна вбачає в неабиякій майстерності так реалістично передати увесь об'єм навколишнього світу.

Справді, Олексій, наче фотограф, що володіє магією зорового масштабування, дозволяє в одній картині побачити цілий світ в усій його величчю та красі. Не даремно одна з них має назву «Простір».

З художником бачиш світ геть зблизька, можливо, бачиш навіть те, чого раніше не бачив. Разом із художником розумієш, що все навколо: вода в річці, пустеля, квіти складають різноманітні знайомі і незнайомі нам геометричні фігурки. Кожне з дерев, зображених на картині «Ліс», має свій індивідуальний орнамент. Виходить, це не тільки Шеляговий «Ліс» – це ліс наш із вами.

Зображенню на картинах художника властива динаміка руху. Складається навіть враження, що художник творив, їдучи машиною. Фантазія художника – джерело для фантазії глядача. У роботах Олексія кожен бачить

Ліс

своє. Деякі думки збігаються. Так, картина «Грот» – то, бачте, не тільки вид із печери на море. Чимало знайомих художника бачать на картині птаха, що задумливо дивиться в далечинь.

Так просто, за допомогою двох кольорів рукою Майстра творяться справжні шедеври.

Анюта Камонгар

Незмінною популярністю серед політехніків – нинішніх і колишніх – користується студентський гірсько-спортивний оздоровчий табір «Глобус». Розташований в Івано-Франківській області, поряд із входом до Національного природного парку, за 8 км від Говерли, він щоліта збирає десятки туристів, які прагнуть оздоровитися, набути корисних знань і навичок та зануритися в неповторну чарівність карпатської природи.

Багатий досвід і напрацювання попередників – колишнього директора табору майстра спорту С.В.Балицького, начальника навчальної частини Л.Д.Пайзанського, багатьох інших – та їх внесок у створення й розбудову табору дозволяють щозміни (а їх за літо буде три) забезпечити походи різних категорій складності для студентів-політехніків. Опікується роботою студентської оздоровниці й адміністрація та профком КПІ. Два роки тому земля й будівлі табору нарешті були передані у власність НТУУ «КПІ». І хоча попереду ще багато роботи з благоустрою та освоєння території, студенти із задоволенням приїжджають до табору. Похідним побутом їх не злякаєш, а основне – позитивний настрій, казкову природу та професійне навчання туристам тут забезпечено.

За 15 років існування в «Глобусі» побували кілька тисяч студентів, багато з них згодом продовжили свої гірські маршрути, підкорюючи вершини Кавказу та Паміру. Але найкраще про «Глобус» скажуть самі студенти.

Мар'яна Троценко, інструктор: «Глобус – це промінчик світла, що осяяв найпотаємніші куточки моєї душі, змінив моє життя, відкрив мені нові обрії та можливості».

Туристський табір КПІ – це поєднання веселої настрою з похідними умовами життя, набуття життєвого й професійного досвіду, відкритість, доброзичливість і багато-багато іншого. Звичайно ж, пісні біля

Табір біля Говерли

багаття, купа закоханостей і море позитиву. «Глобус», я люблю тебе. Завдяки тобі я відкрила в собі нову Мар'яну».

Ось ще кілька вражень. Жіночий погляд: «Ніщо так не зближає людей, як спільний восьмигодинний похід гірськими схилами з підступними слизькими камінчиками під ногами, сушіння шкарпеток біля багаття одночасно з приготуванням вечері, міцний сон у «зшивші». «Глобус» – це, насамперед, нові друзі. Величезне спасибі за чарівний відпочинок». Чоловічий:

«Глобус» – це місце, куди хочеться повертатися знову, незважаючи на трудності походів і непередбачувану підступність погоди. Тут збирається чудовий колектив».

На думку всіх, хто відпочивав чи працює в таборі, варто зробити лише один крок назустріч туристському братству та рідній природі – придбати путівку і приїхати в табір. Магія тутешніх гір і мандрів непереборна. Ви назавжди залишитеся палким прихильником «Глобусу».

Т.М.Солохіна, директор табору «Глобус»

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@users.ntu-kpi.kiev.ua
☎ гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-інк»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4
Тираж 2000

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.